

A császári Ács királyi hadihajó kártérítéste az I. világháború után

Hozzáadta: olaf
2005. február 27. Vasárnap 11:11

Az alábbiakban Ásszefoglalom ...

1. A hadihajó kártérítéshelye a háború végén A háború végén 1918 október 29-én Horvátországig elszakadt Monarchiától, Ács csatlakozott a megalakuló Jugoszláviához. Másnap IV. Károly király elrendelte, hogy a flottát minden tengerészeti intézményével adják át a Szerbek, Horvátok Ács Szlovének Nemzeti Tanácsának. Az Áttadás formájában október 31-én délelőtt zajlottak le a Viribus Unitis vezérhajón, Horthy Miklós vezénylete alatt. Délután 16 órakor, minden hajón felsorakozott a legénység, majd egyszer utoljára fegyelmezetten Ács megtérítéste a piros-fehér-piros hadilobogók után levonása. Ezen a napon felállt-társa után 132 órával a császári Ács királyi haditengerészeti megszent. Az Osztrák-Magyar Monarchia intézménye csak néhány nappal Átte a flottát. A jugoszláv haditengerészeti hajókat a Jugoszlávia keresztelt Viribus Unitis csatahajót másnap olasz bázisok elhelyeztik. A háború végén az osztrák-magyar hajók bázisa az alábbiak szerint alakult:

Cattaróban

- Erzherzog Ferdinand Max
- Panther
- Erzherzog Friedrich
- Rák
- Erzherzog Karl
- Sankt Georg
- Kaiser Franz Josef I
- Satellit
- Monarch
- Scharfschütze
- Pandur (?)
- A 6, 9, 15, 54, 62, 73, 76, 79, 82, 83, 85, 87, 88 89, 93, 97 100 torpedónaszádok

Lussinban:

- Magnet

Sebenicoban:

- Kaiser Karl VI
- Komet
- A 52, 58, 61, 66, 71 torpedónaszádok.

Fiumában:

- A 50, 53, 55, 56, 57, 60, 63, 65, 69 72 torpedónaszádok.

Polóban:

- Árpád
- Dinara
- Orjen
- Turul
- Aspern
- Erzherzog Franz
- Planet
- Ulan
- Babenberg
- Ferdinand
- Prinz Eugen
- Uskoke*
- Balaton*
- Habsburg
- Radetzky
- Velebit *
- Blitz
- Huszár
- Szigetvár
- Warasdiner *
- Budapest
- Kaiserin und Königin
- Tátra

- Zrinyi
- Csepel
- Maria Theresa
- Tegetthoff
- Csikász
- Leopard
- Trabant
- A 8, 10, 51*, 59*, 64*, 67*, 68*, 70*, 74, 75*, 77, 78, 80*, 81, 86, 90*, 92*, 94, 95*, 98 99* torpedónaszádok.

* = Javítás alatt volt.

Triesztben:

- A 3, 7, 84 & 91 torpedónaszádok.

Ismeretlen:

- Admiral Spaun
- Helgoland
- Meteor
- Novara

- Saida 2. A hajóborító mártíra K.u.K. flotta tengeralattjárói 117 hajót szállítottak el a hajóborító folyamán. Ásszesen 220121 BRT. Ez magába foglalja az alábbi hadihajókat is: Hajó névtábla - pusztas Nemzeti Egység szállított ideje Első szállította Leon Gambettacirkáló francia 1915.04.27. U5 Giuseppe Garibaldicirkáló olasz 1915.07.18. U4 Nereide tengeralattjáró olasz 1915.08.05. U5 Renaudin romboló francia 1916.03.18. U6 Fourcher romboló francia 1916.06.23. U15 Impet uosoromboló olasz 1916.07.10. U17 Nemboromboló olasz 1916.10.17. U16 Phoenix romboló brit 1918.05.14. U27 Circó tenger alattjáró francia 1918.09.20. U47

Az első szállított szállítások ges hajók éves megoszlása bruttó register tonnájára vetve a következők szerint alakult.: Hajóborító első szállított hajók tonnájára vetve 1914 13 t 1915 22,568 t 1916 25,716 t 1917 112,922 t 1918 58,902 t

A hajóborító alatt a K.u.K. 5496 db, az olasz haditengerészet 12293 db aknát rakott le Venice és a Triest-állyba. 3. A K.u.K. hajóinak szállítására Az Antant a K.u.K. hajóit szállításra a hajóborító befejezése után. Ezt a Naval Allied Commission for the Disposal of enemy Vessels (Ellenséges Hajókat Elosztó Szállítások Haditengerészeti Bizottság) véggezte. A bizottság elnöke a Scapa Flow-ba internált német hajók felett vitatkozott. A kérdést végül a német matrások oldották meg 1919 júniusában, ugyan is első szállítottak az egész hajóhadat. A figyelem középpontjában eze után kerültek az osztrák-magyar hadihajók. Kezdetben az ójonnan létrejött Jugoszlávia birtokolta az egész tengeri K.u.K. hajóhadat, de a szállítások gesek később szállításra azokat saját maguk szállították, ezzel biztosítva az olasz flótát az Adrián. A hajóborító utáni flottaleszerelés megpecsételte az volt császári és királyi hajók sorsát, ugyan a legtöbb hajót le kellett bontani. Az 1921-1922-es washingtoni konferencia kvótájukban határozta meg egyes országok számjára a szolgálatban tartható hadihajók állományát. Ezek után nem érte meg szolgálatban tartani a megszerzett hajókat, hiszen azok a korszerűbb egységek elöl vették el a hajóteret. Így a monarchia hajóinak nagyrésze a "20-as évek elején lebontásra került, és csak néhány egység került a szállítások gesek flottájába besorozásra. Egyesült Királyság: Nagy-Britannia nem sorolt be flottájába osztrák-magyar egységet. A neki juttatott hajókat, az olasz La Speziaiban, Genovában, Velencében és Tarantóban bontották le 1920 után. Csatahajók:

- Habsburg
- Arpad
- Babenberg
- Budapest
- Monarch Páncélos cirkáló
- Kaiserin und Königin
- Maria Theresa
- Kaiser Karl VI
- Sankt Georg

Torpedónaszádok:

- 6, 7, 8, 9, 14, 18, 50E, 51T, 53T, 55T, 56T, 57T, 58T, 59T, 62T, 63T, 64F, 65F, 66F, 67F, 68F, 70F, 71F, 72F, 73F

Á

Franciaország:

Franciaország néhány császári és királyi egységet saját hajóhadjába sorolta be. A flotta bontásán azonban lebontják

Hadrendbe sorolt egységek

- Cirkáló: Novara (Thionville)
- Tengeralattjáró:

- U14 (Curie), U22, U29, U41
- Rombolások: Dukla

Lebontásra átvett egységek:

Csatahajók:

- Erzherzog Karl (vontatás kényszerben elsüllyedt)
- Erzherzog Fridrich
- Erzherzog Ferdinand Max
- Prinz Eugen

Páncélos hajók:

- Don Juan d' Austria (Pálya elött elsüllyedt)

Cirkálók:

- Kaiser Franz Josef I (elsüllyedt vontatás kényszerben)

Aknahajók:

- Basilisk
- Dromedar

Torpedóhajók:

- Satellit

Rombolók:

- Pandur
- Rák
- Schafschütz

Aknaraktírhajók:

- Delta (ex Zrínyi korvett Pálya elött elsüllyedt)

Torpedónaszádok:

- 13, 15, 16, 17

Tengeralattjárók:

- U4, U22, U31, U41

?

- Pelikan francia vagy olasz tulajdonba került

Á

Olaszország:

Hadrendbe sorolt egységek:

Cirkálók:

- Helgoland (Brindisi)
- Saida (Venezia)

Rombolók:

- Uzsok (Monfalcone)
- Lika II (Cortellazzo)
- Triglav II (Grado)
- Tjitra (Fasana)
- Orjen (Pola, később Zenzon)
- Csepel (Muggia)
- Balaton (Zenzon)

Segédhajók:

- Pola (Fianona)
- Teodo (Barbana)
- Gőz (San Giusto)
- Pelikan (Generale Alimondi)

- Vesta (Marte)

Mentőhajók:

- Herkules (Teseo)

Jachtok:

- Sen Lily Freda Mirmar Lacroma

Állomáshajók:

- Taurus (Marechiaro, majd Aurora)

Torpedászatok:

- 11 (Francesco Rismondo)

Vízrendek:

- Nymphé (Livenza)

Vontatók:

- Pluto (Volosca)

- Hippos (Capo d' Istria)

- Bóff (Medolino)

Hulkok, gépnélküli leszerelt hajók:

- Adria (ex Radetzky)

- Alpha (ex Greif)

- Gamma (ex Fasana)

- Feuerspeier (ex Erz. Albrecht)

- Custozza

- Albatros

- Nautilus

- Belona (ex Kaiser)

- Minerva (ex Sauda)

- Beta (ex Kaiserin Elisabeth)

Torpedóhajók:

- Lussin (Sorrento)

Olaszország elvett a Monarchiától számos olyan kisebb trendet és vízijárművet is, amelyek nem kőpeztek a Kriegsmarine részét. Amalfi Szállító 4050t űtnevezve: Cherso Auroravontató 25t űtnevezve: RN79 Ausriakotr 600t űtnevezve: Porto RosegaDolfinvontató 482t űtnevezve: Porto EmpedocleFT1tqzolt 3-vontató 44t űtnevezve: RN91FT3tqzolt 3 vontató 44t űtnevezve: RN92Marsalatqzolt 3 vontató 44t űtnevezve: RN93FT2szállító 3988t űtnevezve: Lussinnátelentanker1138tneve Prometeo

Lebontásra átállt egységek:

Csatahajók:

- Erzherzog Franz

- Ferdinand

- Radetzky

- Zrínyi

- Tegetthoff

Torpedóhajók:

- Spalato

- Zara

- Sebenico

- Planet

- Meteor

- Blitz

- Komet

- Magnet

Próhajók:

- Mars (ex Tegetthoff)

Lakóhajók:

- Kronprinzessin Erzherzogin Stephanie

Romboló:

- Huszárs
- Uskoke
- Turul
- Csikós
- Dinara
- Velebit
- Warasdiner

Torpedónaszádok:

- 1, 2, 3, 4, 5, 12, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 39, 40, 52T

Tengeralattjárók:

- U1, U2, U5, U10, U11, U15, U17, U21, U27, U28, U32, U40, U47 T101, T102, T103, T104, T106, T160, T161, T163, T201, T202

12 aknarakóhajó

Motorcsónak 107

Partvédő páncélosok:

- Kronprinz Erzherzog Rudolf (Kumbor)

Állomáshajók:

- Dalmat (Vila)

Műhelyhajók:

- Cyklop (Perun)

Aknahajók:

- Aurora

Vontató:

- Gigant (Mocni)

Ségédhajók:

- Nadjé (Sitnica)
- Nixe Vermac (Marljivi)
- Quarnero

Hulkok, gépnélküli leszerelt hajók:

- Schwarzenberg * (ex Laudon)
- Donau Kaiser Max Vulkan * (ex Prinz Eugen)
- Frundsberg

Torpedónaszádok:

- 19 (D4), 25, 36 (D2), 38 (D3), 54T (T12), 60T (T9), 61T (T10), 69F (T11), 76T (T1), 77T (T2), 78T (T3), 79T (T4), 87F (T5), 93F (T6), 96F (T7), 97F (T8)
- T105, T162, T200
- 7 aknarakóhajó

* Olaszorszáig megszerelte

Â

Gérgőrszög

Romboló:

- Ulan (Smyrni)

Torpedónaszádok:

- 92F (Proussa)

- 94F (Panormos)
- 95F (Pergamos)
- 98M (Kyzikos)
- 99M (Kios)
- 100M (Kidonia)

Â

Románia

Torpedászatok:

- 74T (Viforul)
- 75T (Vartejul)
- 80T (Vijelia)
- 81T (Seorul)
- 82F (Naluca)
- 83F (Smeul)
- 84F (Fulgerul)

Â

Portugália

Torpedászatok:

- 85F (Zezere)
- 86F (Ave)
- 88F (Cavado)
- 89F (Sado)
- 90F (Liz)
- 91F (Mondego)

Â 4.A császári és királyi haditengerészet II. világháborúban is szolgált tengeri egységei. Az 1921-22-es washingtoni konferencia után a monarchia hajóinak nagyrésze a "20-as évek elején lebontásra került, és csak néhány egység került a szökevényes flottájában besorozásra. Némelyik azonban viszonylag hosszú ideig tartott a szolgálatban. Eredeti neve II. világháború alatt használt neve megjegyzés: 92F ProussaA Luftwaffe szolgáltatta el 1941. 04. 04. 95FPergamos A Luftwaffe szolgáltatta el 1941. 04. 25. 98MKyzikosA Luftwaffe szolgáltatta el 1941. 04. 24. 99MKiosA Luftwaffe szolgáltatta el 1941. 04. 22. 100MKidoniaiA Luftwaffe szolgáltatta el 1941. 04. 24. Olaszország MT 130 Albona 1943. szept. 10-én Németországhoz került, elszállított. MT 131 Laurana 1943. szept. 11-én Németországhoz került, elszállított. MT 132 Rovigno 1943. szept. 10-én Németországhoz került, elszállított. Taurus Aurora 1943. 09. 11-én egy német tengeralattjáró elszállította. Románia 81T Sborul I Az 1950-es évekig szolgáltában állt. 82FNaluca 1944. 08. 20. a szovjet légierő elszállította. 83FSmeu 1960-ban lebontották. Jugoszlávia Dalmat Vila Mág meg van. Donau Krka 1941-ben Olaszországhoz került. Kaiser Max Neretva 1941 után sorsa ismeretlen. 36D2 1941-től 1943-ig az olasz flottában szolgált D10 néven. Ezután Németországhoz tartozik, végül Kumbornál elszállított. 76TT 1941-ben Olaszországhoz került, majd 1943. 12. 07. visszakerült Jugoszláviához, ahol 1959-ig szolgált. 78TT 1941-ben az olasz haditengerészet használta. 1943-ban a németekhez került, ahol TA48 néven szolgált. Később visszaadták a horvát tengerészetnek. 1945. 02. 20. elszállított. 87FT 1941-ben Olaszországhoz került. 1943. Jugoszlávia visszakapta; 1963-ig szolgálatban állt. 93FT 1941-től az olasz flottában szolgált, 1943. 09. 11. elszállított. 96FT 1941-től 1943-ig az olasz flottában szolgált. Ezután Németországhoz került, de mielőtt átjárná fegyverezni, elszállította egy brit MT naszáj. 97FT 1941-ben Olaszországhoz került. A Luftwaffe szolgáltatta el 1943. 09. 10.

A 40 db hajdani osztrák-magyar hajó közül, amelyek a II világháború kezdetén szolgálatban voltak, mindössze két darab maradt a háborút követően.

Irodalom

- Csonkáróti Károly: Császári és királyi hadihajók; Hajja & Fiai kiadás 2002
- Földi Pál: Az osztrák-magyar haditengerészet története Anno kiadás
- Kiss Csaba: Horthy Miklós tengerész pályafutása
- <http://www.stile.coventry.ac.uk/cbs/staff/beece/ahnavy/index.htm>

Â Â